

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Testamentis Et ultimis voluntatibus. Titvlvs XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

CAP. V.

Motivatio facta per prudatum in rebus ecclesiis, sunt fui in missione de mortuis beneficiis: sed de his vestris non posset, b.d. fundum intellectu facit mortalium.

Ex concilio Toletano a.

Sic quis fidei & clericorum agella vel vineolas in terra ecclesie sibi fecisse probabilitate sustentare vitę causit, si ergo ad diem obitus sui possidet: verum post suum obitum & defixum relinquitur, ne testamensario aut successori eius quicquam heredum prohereditum relinquit, ut in eo cui Episcopas pro servitatis ac prestatioe ecclesiagii voluerit.

DE TESTAMENTIS ET
ultimis voluntatibus.

TITULUS XXVI.

Ipsius de rebus patrimonialibus testari potest, de rebus vero iure in rebus ecclesiis que fuit, testari non vales.

Gregorius IX. Antonius Suidas.

con.

Quendam et ad nos relatione pervenit, quod illa civitas Episcopus condito Testamento in octo annis substantia sua nutum habecit, ecclesiam suam in residuis quatuor. Nonnavigat, ut sollicito hoc diligat, & qui quid ipsam habuisse paruerit, a qualibet persona detinere nullatenus paratur, nisi hoc solum a quadam antea Episcopatus ordinis proprium habuisse constitutum. Quicquid vero ecclesiae ante ipsius conferationem, sive cognovit, vel in Episcopatus ordine prae dictum Episcopum adquisivit, e. in ejusdem ecclesiae dominio conservetur.

CAP. I.

Abbas testar non posset, etiam si nunquam induisset habens Monachalem.

Idem.

Quingredientibus: & infra. Gabina f. Abbatis tranquilla est, s. quandam Abbatissam monastri sui, quodcumque suscepit officium, condito Testamento lega reliquissit, dicens eam utique in diebus suis non induisse habitum Monachalem, sed in vestibus, quibus utrumque loci illius g. Presbyteri perirent, sicut & illa qua ante ipsam fuerat Abbatis, & dies p. ex confundendine licuisse: & infra. Necesse nesciimus, quoniam sicut ipsa, postquam Abbatis ordinata est, & in monasterio per annos plurimos usque ad obitum, profecta, reliqua qualiter ad culpan forte Episcopi pertinet, epitem sic esse permisit, in tamen posse, prae dictum monasterium interrogare, fed et ipsius eidem a se illi ingressa & Abbatis constituta est, de hoc competere.

CAP. III.

Interea annum a dicti monasterio non sit executio Testamenti per eum excepit, dicitur: executo ad Episcopum.

Idem b.

Noquidem: & infra. Pervenit ad nos S. de hac luce migrante supremi voluntatis elogio i. monasterium precepisse fundari: cuius desiderium a T. regula feminina eius herede protrahitur. Quamobrem

CAP. IV.

Debetur legatum quamvis nudus verbi a testatore sit reliquum.

Idem a Petro Subdiacono.

Indicante: & infra. Cognovimus R. referente quod moriens uxor redempti b. concham argenteam nudis verbis iustis venundari, & iuri dare libertis, & scutellam argenteam cuidam monasterio reliquissit. In quibus voluntatem eius per omnia volumus adimpleri.

CAP. V.

Non debetur legatum, cum testator rem non suam, sed ecclesia legavit, b.d. simpliciter inherendo litera.

Idem I. Episcopo.

Filius noster F. conqueritus est, quod quondam P. pater suis aliqua ecclesia vestra sepulture sue gratia juris alieni reliquit. Et quidem leges feculi hoc habent, ut hæres de solvendum cogantur, si autor eius rem legaverit alienam: sed quia lege Dei, non autem lege hujus feculi vivimus, valde mihi videur injustum, ut res tibi legatæ, quæ cujusdam ecclesie effici perhibentur, à te teneantur, qui aliena testatrix debuisti.

CAP. VI.

Hæres non adimplent iusta testatoris, ab Episcopo interdicuntur res a testatore retulæ, b.d. inherendo litera.

Ex Concilio Maguntino.

Si hæres iusta testatoris non adimplerint. Ab Episcopo loci illius omnis res, quæ eis reliqua est, canonice interdicatur cum fructibus & ceteris emolumentis: ut vota defunctorum adimplantur.

CAP. VII.

De bonis per ecclesiam adquisiti, clericis testari non possunt.

Ex concilio Lateran. e.

Cum in officiis caritatis primo loco illis teneantur obnoxii, à quibus beneficiis nos cognoscimus receperisse, econtra quidam clericis cum ab ecclesiis suis multa beneficia perceperint, bona per eas adquisita, in alios transferre possunt. Hoc igitur, quia antiquis canonibus confiat inhibitus, nos indemnitati ecclesiaram providere volentes, five intestati deceferint, five alii f. conferre voluerint, penes ecclesiias eadem bona præcipimus remanere.

CAP. VIII.

Moderatam eleemosynam de bonis per ecclesiam adquisitis clericis facere possunt, etiam in agritudine confituntur.

Alexander III.

A dñe g. præfatis innotescat, quod clerici de m. bilibus que per ecclesiam sunt adepiti, de jure testari non possunt. Viventes tamen & sui compotes moderare valent aliqua de bonis ipsi non ratione Testamenti, sed eleemosyna intuitu erogare in agritudine constituti.

CAP. IX.

De bonis propriis, vel acquisitis intuitu persone clericis testari posse, de adquisitis mutuata ecclesiis non.

a. Council. Tertian. 2. cap. 4. & cap. 7. edd. tit. iii. i. compil. b. Cap. 4. edd. tit. iii. i. compil. c. Beat. Thom. 2. 2. q. 13. art. 6. & 2. 2. q. 13. art. 6. d. Codex Casanensis: conc. Trident. sif. 21. de reform. cap. 4. & 5. art. 1. & 2. e. Sabina ab. quiesca. g. ipsius. h. S. Bonaventura. Episcopa Caralitano L. 3. epif. 10. regist. & 6. 12. m. m. m. 1. comp. i. eulogia.

Idem Vigilensis a Episcopo.

Via & nos: [i & infra.] Consultationi tuae taz
Quae ter respondemus, quod licet clericis de his, quae pa-
terna successione, vel cognationis intuitu, aut de arti-
ficio sunt adepti, seu dono consanguineorum, aut ami-
corum non habito respetu ad ecclesiam, pervernerunt
ad ipsos, liberè disponere valeant. De his tamen, quae
confederatione ecclesie perceperunt, nullum de jure pos-
sum facere Testamentum.

[i Duxit tua f. confidens, utrum clericis secularibus de mobili-
bus rebus possint condere Testamenta.]

CAP. X.

Valeat Testamentum quod paracianus facit coram Presbytero pa-
tronis & duobus testibus: nec valet contraria consuetudine. b. d. m.
hacendo verbis litera.

Idem Hoftensis Episcopo.

Cum effes in nostra proximis constitutis, proposui-
tum est talem in tuo Episcopatu consuetudinem obtinere,
quod Testamenta, quae sunt in ultima voluntate pe-
nitentia reciduntur, nisi cum subscriptione septem vel
quinque testium fiant, secundum quod leges humanae
decreunt. Quia vero a divina lege & sanctiorum Pa-
tronum institutis, & generali ecclesie consuetudine id no-
scitur esse alienum, cum scriptum sit, quod in ore duorum
vel trium testium flet omne verbum: prescriptum
consuetudinem improbat: & Testamenta, quae pa-
raciani coram Presbytero suo, & tribus vel duabus al-
liis personis donec in extrema fecerint voluntate, firma
decrevimus permanere: sub intermissione anathema-
tis prohibentes, ne quis hujusmodi audeat rescindere
Testamenta.

CAP. XI.

Valeat ultima voluntas ad prius causas coram duobus testibus, &
est causa singularis.

Idem judicibus Velleren.

Elatum est d. quod cum ad vestrum examen super
relicta ecclesia causa deducitur, vos nisi sepiem, vel
cunque idonei testes intervenerint, inde postponitis iu-
dicare: [i & infra.] Mandamus, quatenus cum ali-
qua causa talis ad vestrum fuerit examen deducta, eam
non secundum leges, sed secundum decretorum statuta
traferitis, tribus aut duobus legitimis testibus requiritis:
Quoniam scriptum est, in ore duorum vel trium testium
sunt omne verbum.

[i Unde quia hujusmodi causa de iudicio ecclesie, non secun-
dam legem, sed secundum canones debet trahari, & in ipsa divina
scriptura testimonia duo aut tres videntur testes sufficiunt.]

CAP. XII.

De propriis potest testari clericis: in acquisitione per ecclesiam et-
iam si fini mobilis, succedit ecclesia vel successor: potest tamen ali-
qua fortioribus vel pauperibus clavigi: si autem defunctus habet
plures ecclesias vel beneficia, sicut aqua diversa inter illa.

Idem electio capitulo Cassanen.

Elatum est & auribus nostris, quod quia statutum
in Lateranen concilio f. ut bona per ecclesiam
adquisita, ad eam in clericorum obitu devolvantur: du-
bitatis an hoc sit de immobilibus tantum, vel de mo-
bilibus sentendum: [i &]. Respondemus, quod ge-
neraliter bona g. qualibet per ecclesiam adquisita, eis h
debet juxta Lateranen concilium post adquirentis
obitum remaneat: Nomine autem ecclesie non Epis-
copus vel successor clericis mortuis, ubi est collegium

a Vigilensis habent antiqu. b Post Conc. Later. sub Alex. III.
p. 29. c. & c. 6. eod. tit. in i. comp. Velleren. d Ca. o. eod.
m. in i. compil. & post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 30. ca. 5.
e Ca. o. eod. tit. in i. compil. Vid. pro aliis Hoftensem & Covarr.
f Cap. 15. g Vid. Atriens Praelatum in Rub. C. de bonis mar. in
i. parte. h Codex Barbasci iiii: ei debet, &c. & c. conventus anti-
qua compilat.

clericorum, sed communis congregatio intelligitur
rerum illarum debet canonican distributionem, &
ram habere. Vbi autem in loco definito non di-
nus ordinandus, is ea bona (flos & alia spes) in
eccliam adquisita, de jure in aliis pro ecclesiis
bistro transfringi non possit: confundendis non
est improbande, ut de his pauperibus & religio-
sive aliis, aliquia juxta servitium meritum conser-
vatum, que ex hacitate servitio, ut alii
provenient, distribuuntur pro arbitrio dictionis. &
vero nonnulli in diversis ecclias beneficiis possunt
vidantur, que haberuntur, per ultimum compo-
inter ipsos b.

[i Responso nostro quatuor editori, supradicto anno
Episcopi vel corum qui accedunt facientes, de rebus
communi utilitatibus eccliae debent applicari. Propter quae
CAP. XIII.

Tenet Testamentum si quis extremam voluntatem habet
dispositionem committi, & dictio testis at p. 10. i. 1.
cundum intellectum notabilissimum.

Innocentius XI. Abbatum
Episcopo.

Cum tibi de beniginitate c. & inf. laetetur
Cognitione dicimus, quod qui extremam voluntatem
alterius dispositionem d committit, non videtur
debet interficere.

CAP. XIV.

De reliquo ecclesia pati Episcopo perit fieri, in
fieri fieri à infra rebus reliquo: infra secula & non fidei
reliquo à testatore, quod manifeste per partem eius
cum agnoscerit.

Idem Cr. famili Laurentii in Lucca Prelatum
Cardinali.

Officii e. & infra. Secundum quatinus, dico
Testamentum relinquit Episcopo proprio se-
nitem, & alia multa monasteria vel ecclesie, unde
scopus ex illis legitimam possit petere portione
& infra.] Consultationi tue taliter respondemus
si portionem illam cum conditione legem possit
ut effet illa sola contentus, & Episcopis accepta
per hoc alias renunciata videatur, de caritate
exigere portionem. Quod si cum ipso abdicatione
portionem fieri debilitate poterit abdicatione, non
vincitare: Si vero confiterit, quod in fratre
cum confitebit mortuariam, ut in exercitu Episcopis
tricinariam debet f. Episcopis portionem si
poterit exigere a canone constitutam, & habitatione
sunt Romani & Pontificis, que quibusdam regulae
sunt concepta.

[i Adiaceunt metu, item quae in Testamento habent
dicimus confiterit mortuariam, & alia dimissa pro mortuariis
nisi locorum possit Episcopis exigere primum de illis a canone
constitutam. Non autem fieri hoc.]

CAP. XV.

Reliquum Episcopo contemplativa profecta amiculare non
ecclesia cathedrali: f. scilicet si contemplatio recta, frumenta
quaque ecclesie, free aliquod serva conjectura, & p. 10. i. 1.
autem soli ecclesie est f. saluum redditum, Episcopis habitatione
canonicam. Præsumatur autem redditum contemplati-
fationis, quando sit ex extraneo habente a contemplatione. In
a Cum Dei, &c. b Ipsi, & Ca. o. eod. m. 30. i. 1.
d Dispositione. e Ca. o. eod. m. 2. compil. f. 10. i. 1.
meus, si de cond. & dement. & l. infid. f. 10. i. 1.
Pontificis.

a 433 *propter administrationem non habente. Cum ecclesia vero inferiorum Episcoporum non dicunt sibi relictum, quia non est sibi tanta communis cum ecclesia inferioribus, sicut cathedrali.*

Idem.

Requisiuti a deo his, quae testator pro anima sua elegerat in ultima voluntate, qualiter sint inter Episcopum et cathedraliam dividenda. Et quidem regulariter veniret, quod Episcopus debet de his secundum diversas consuetudines tertiam vel quartam portionem habere. Sed conferendum est diligenter, utrum testator lega hoc modo: Relinquo istud Episcopo, & an reliqui ad ecclesias, vel relinquimus istud Episcopo & ecclesias: an reliquo istud Episcopo, & illud ecclesia. In primo casu diffingendum est, utrum relinquatur Episcopo ab extraneo aut propinquio. Si ab extraneo, generaliter verum est, quod præsumitur esse reliquum in una ecclesia, non pericula: unde cathedralis ecclesia idem potest canonice petere portionem: quemadmodum Episcopo competit fia portio, si aliquid ecclesiæ datur: & hoc verum est, nisi testator exprimat quod velit illud tantum esse Episcopi, non ecclesie: in quo si servanda est dispositio testatoris: fecus autem ei episcopi quod velit illud tantum ecclesie, non Episcopi: quare privata dispositio testatoris non potest generaliter confutari canonis immutata. Nec est continent quod in canone e legitur, videlicet quod Testificis quibus ab extraneis aliqui, aut cum ecclesia, ut sequentiam dimittit aut donatur (quia hoc illi, qui donat, pro redemptione animarum fiz, non pro communi sacerdotis probatum offerte) non quasi suum proprium, sed quasi dominium ecclesie inter facultates ecclesie computabant: quoniam hoc est verum, clamatores ut sequentiam legalis illud Episcopo, quod non exprimit utrum velit ad Episcopum tantum, non ad extraneos pertinet. Si vero relinquatur illud Episcopo, pro proprio, præsumitur esse reliquum, non intuitu ecclesie, sed personæ: nisi forte contrarium probaretur: & de isto nihil potest ecclesia petere in vita ejus. Quod finitum est Episcopo & ecclesia, de illo inter ipsos a canonice ei divisio facienda. Si vero istud Episcopo, & illud ecclesia, relinquatur, five aquila five in aquila sunt relicta, reducenda sunt ad divisionem canonicaem inter Episcopum & ecclesiam cathedralem: nisi ambo velint & esse testatoris dispositio content, quam propter ultimam voluntatem favorem fatis decens ei observaret, ubi negre fraus intervenit, neque dolus, ne quisquam nimium defraudent debita possit. Secus autem est, si aliquid legetur Episcopo, & in capella & monasterio, seu alia pia locis, in hoc callo quod legatur Episcopo, ejus est præsumendum coniugio copulatus: unde que adquirit Episcopus, non illis, sed isti tantum adquirit. Illud autem est generaliter observandum circa eum, qui potest proprium possidere, prælatum vel administracionem ecclesie non habentem, quod si aliquid relinquunt specialiter, non solum a propinquo, verum etiam ab extraneo, intelligitur esse reliquum, non intuitu ecclesie.

ecclæ, sed personæ, nisi probatio in contrarium appareat: & idcirco de illo nec Episcopus, nec ecclesia potest in vita ejus sibi aliquid vindicare: & hoc intelligitur esse verum, cum frusus minimè procuratur: quæsi detecta fuerit, patrocinari non debet.

CAP. XVI.

In boni patriæ, matris, & avia, habet quia debet jure naturæ, in qua gravari sovit: & filius regatus de reliqua hæreditate sub conditione, destrahit debitus jure naturæ, & Trebellianam, in qua computantur fractio post litus consummatione percepit.

Idem Episcopo Tuscano a.

Raynus *b* de Clerc duas habens filias, Alterocham videlicet & Adjeclam, matrem insuper Cleram, & uxorem nomine Adelasiam, in extremis positus condidit Testamentum, Alterocham filia puberi ultra domum, quam ei dederat, domum & quendam horum in eodem Testamento reliquens. Adjeclam vero impuberi reliquit catena bona sua *c*, adjiciens ut Alterocham & soboles quam gestabat in utero, eidem impuberi succederent, si ab ipso liberis moreveretur. Mortuo itaque testatore, utores impuberi eam cum omnibus bonis eidem reliquis à patre, iure Lombardo cuidam P. nouine tradiderunt: quia filium ex suo cipioni tandem liberi est defuncta: cujus bona idem P. maritus eius superfectes aliquanto tempore possedit in pace: qui cum alia muliere matrimonium contrahens, & filios suscipiens ex eadem, diem clausit extreum. Postmodum inter Alterocham & filium ejus ex una parte, & filios ejusdem P. & Raynetum tutorum eorum ex altera, super bonis prædictis ejusdem Adjeclam suscitata matria questionis, cooperant coram G. judice Tuscanen adiuvicem litigare: coram quo Alterocham & filius eius bona *d* quondam Raynuiti tangunt ex causa fiduciæ commissi vel substitutionis sibi debitis petierunt, utroque filiorum prædicti P. ex adverso dicente, quod obstat illi annals præscripsi, usucapiendo pro dote, ac longi temporis silentium disturbum. Insuper allegabant, quod de bonis illis tam teria Cleræ mariti testatoris & tercia Adelasia uxoris ejusdem, quam & quarta per Trebellianum nomine ipsius Adjeclæ erant ante omnia deducenda. Dicitus vero judex, supradictum Raynetum tutor nomine pupillorum in restitutione bonorum Raynuiti condemnavit, & tercia Cleræ primæ deducenda, quam Adjeclam ac viro suo donaverat: de qua in substitutione, quam fecit Raynus, non videtur aliquatenus cogitasse: deducta quoque tercia Adelasia, quam ipsa P. videnter sapienter: præcepit etiam idem judex de his rebus illas terrias deducendas, de quibus deduci poterant & secundum Tuscanum *f* consuetudinem civitatis. Deduci præterea quartam per Trebellianum idem judex injunxit, cum etiam quilibet extraneus restitutio gravatas eam deducere posset, sed utriusque pars ab illa sententia provocavit: [*x* & *mfr.*] Cuma autem coram G. & Diacono Cardinale, nobis concessio fuisset dictius litigatum, ipse de mandato nostro sententiam supradicti judicis, videlicet *b* in eo, quod dixit teriam Cleræ & teriam Adelasia integraliter deducendas, pronunciavit iustitiam, & ab ea legitime provocatum definit, sic illas terrias deducendas, ut legitima portio iure naturæ debita Alterocham illi salva sit in utrache: ad cuius restitucionem dictum Rayneriam condemnavit. In eo vero, quod quartam per Trebellianum idem judex centuri retinendam,

a [Cap. 1. ed. 1. in 3. compil. *b* In codic. Barb. relinquimus istud Episcopum, aut reliq. ecclæ: aut relinquimus istud ecclæ & Episcopum. *c* Canon, cuius hic memoriam agit, et in Concil. Agapetensi, cap. 6. *d* eos, & volunt. *e* sed dispositio. *f* In uno venturis ita: & de his quæ illius legato præsumuntur. *g* In alio ita: & de his quæ alii legantur Episcopo præsumuntur. *h* Idem ita: & de his quæ alii legantur Episcopo præsumuntur. *i*

000 5

leuentiam confirmavit ejusdem: ita videlicet, quod
fructus de bonis iipius a tempore litis contestatae per-
cepit a predicto P. & filius eius, post mortem Adiecta-
comptum in ea: qui si sufficeret ad quartam &
fructus eius, ex nomine alia deducito nulla sit: alio-
quin juxta quantitatem fructuum perceptorum con-
putariatio habetur. Quia vero Pater Adiecta-
ipam in legitima & non potuit aggravare: legitimam
ipam videbatur ejus pars, qui fibi debebatur ab inter-
fato, deducendam confitit, & etiam *tertiam* remendam,
ita quod deducito fiat tantummodo de his rebus, de
quibus secundum Tuscanum & confititudinem civitatis
huius confitit. In eo autem quod pronominatus ju-
dex condemnavit Raynernet nomine pupillorum ad te-
nendum restitutum Alteroche ac eis filio faciendum,
ipius sententiam confirmavit. Nos igitur ejusdem Car-
dinalis sententiam ratam habentes, ipsam auctoritate
Apostolica confirmamus.

[*Cum autem propter hoc partes ad nostram präsentiam accesserint, dilect. fil. G.S. Maria in porticu Diacon. Cardin. concecimus auditorem.*] CAP. XVII

CAP. XVI.
Episcopus compellit fideicommissarios, seu executores Testamenti ad exequendas pias voluntates defunctorum, etiam si testator hoc interdixisset.

CAP. XVI.

GREGORIUS IX. *Nominat. Episcopo d.*
Tu nobis fratrem tuum nominavimus, quod non nullum tam religiosi, quam clerici presbiteri & laici, pecuniam & alia bona, que per manus eorum ex Testamento decedentium debent in ius pios expendi, non dubitatalis usibus applicare. Cum igitur in omnibus p[ro]s voluntatis sit per locorum Episcopos providendum, ut secundum definiti voluntatem univerba procedant, licet etiam a rebus suis id contingere interdicti: mandamus, quatenus executores testamentorum hujusmodi, ut bona ipsa fideliter & plenarie in ius pre dictos expendant, mutatione pravia compellas.

CAP. XVIII.

Filius rogature restituere hereditatem, detrabit terciam jure natura, & quartam Trebellianam: in quibus potest legata relinqueret, heredes instituere, & panem imponere.

Idem.

Raynaldus & Peponis filii, hæres ab ipso intitulati, hoc modo, ut patruis suis hereditatem restituere, si absque filiis masculis moreretur: cum eis (moribundo Pepono) super quibusdam bonis hereditatis epulamen tres arbitrios compromisit: quorum duo, mortuoluero (proximæ ex forma compromisi poterant) predeceperunt, taliter arbarunt fieri, quod neutra pars habent licentiam transferendi quinque modis in aliis res prædictas, nisi in eorum filios masculos ex aliis legitimè descendentes: & quod contra hoc fieret, non valeret. Porro dictus R. problem non habens condidit Testamētum, in quo medietate patris, fuz de rebus prædictis, quibusdam avunculis suis, aliam verò medietatem, & reliqua bona paterna uni ex patruis suis & eis filiis legavit: adiunctione urbana, in quibus ex Testamēto vel ab interfacta dicti heretate R. possent fuccedere, si venirent contra legatum dictis avunculis suis debitum, ad ipsos pro determinatis portionibus devenerint. Denum codem R. natura debitum perfulvēt, & uno ex patruis hereditatem adeute prædictam, cum dicti avunculi aduersus eundem parvum ac filios eis cotem judice fū communiatris Vibrenatæ, & morerentur quationen, petendo pro rata, quipso con-

a Sufficiunt. b legitimam. c Tuscanen. d Nonvoniens. et Nazuen. al. Nonvoniens. e Vid. Ferd. Vastg. l. s. de success. creat. per Tornellum & Marian. Socinum in Rub. D. deleg. s. f. Cons. mun. in antiqu. g. Vrbenianen. al. Vrbenonian. al. Vrbenetum. al. Vrbenatarino.

igit, legum prædictum, & restituti si consenserint, quæcumque occasione Taliatum evanescantur ad ipsos pervenerant, vel poterant generaliter iudex judex ab illorum imputatione super legatos absolvens, ad restitutionem aliorum bonorum, intentionaliter condemnari coledim. A curia impetrata cum ambae partes nostram audientiam accedunt.

ante utraq; parte dicti iudicis intentio-
nem contra se fuisse promulgata, &
faciebat, executioni mandauit. Dilectus fuis
sancti Nicolai in carcere Tullianum. Diu casta
et coram legitime confiteata, quoniam in la-
tebat in bonis quondam Paponis patris ut ter-
minis debitam iuram naturae, in qua gravar. neque-
at, on quantum Trebellianum, quam gubilis causa
stitutione gravatus deducere posset, propter non
rebus praedictis avunculus legitime porrores edidit
aut. R. prafatus, easque ponit intentionem voluntate-
re, ac per hoc legatum tenuit usque ad ultimum
quattuor pannis. Iberi ipsa[re] non existimat, in quo
pronunciavat (non obstante pronunciatio[n]e tamen)
et a legatum tenet, non potest impugnari, in eo
in quo super hoc dictum patrum at tua
bolvit, qui confessus est per nos maledicimus,
redire, perperam iudicale, condemnare illa-
re refutacione medietatis tenet et quia pater
legato pro rata, quod dictis avunculus de illo
iustit, & in residuo praefati iudicis lenitatem volen-
tiam. Ceterum in eo, quid iudecatur patrem
et, ejus filios, socios in aliis, que in fecundino
petita fuerant, condemnare, malo iudicium
decretiv, quia filii ejus contra voluntatem
non inventur aliquid commisere, eam non
est reperi fuimus possidere. Vix impetu
patrum habebat in bonis illustratione quel-
cetera pradictorum si, quas habent in bonis aliis
quibus ejus infinita & legato accedit pro
ebs pro rata - cōfitem avunculos contingit, de
h[ab]ito legato confirmavit fecunditatem iudicis in
debet patru & ejus filii in residuo absoluunt, ab
o nihil omnino ei ex iure institutionis beneficiis
aliquid h[ab]it. In refutacione praefati legali, sumus
ut legitimum voluntari pariteri fecerit, & contra voluntate
tentari s[ecundu]m fecerit, & contra voluntate
ex l[eg]a Falcidio inducam. Nos itaque ipsius Celsi
tentiam ratam habentes, eam auctoritate Aplic
confirmamus.

CAP. XIX.

Idem.
Namnes clericus, & P. laicus, executores ultimi
luntatis O. clerici S. Cracis, qui venerabilibus ap-
pe bonis suis in ultima voluntate legavi, multo
infuper satisficeri creditoribus per eosdem: possumus
uniuscēdum per diocesatum k. cogi deservit-
is expiere / ultimam voluntatem.

De his, qui in ornamentis, vel pro eius, fabrica, lumina n. anniversario festo, ap-

anno, tricelmo a die, five aliis, ad perpetuum cultum divinum legantur ecclieis vel reliquis p[ro]is locis, canona portio. (Dummodo in fraudem, non fiat ut ea Episcopos seu paroeciales ecclieas debent defraudari) de-
cet non debet.

DE SUCCESSIONIBVS AB
intestato.

TITVLVS XXVII.

CAP. I.

Contra bona propria d[omi]ni porti cui vult: sed si decedat intestato, ne[que] non habet consanguineos fiducias eccliea, h.d. junctis gl.

Ex Concilio apud Altenen. habens b.

*Sed hoc e b[ea]tissimis inventum est de Episcopis, Pres-
biteris & clericis: ut d[omi]ni per hereditatem, vel a
modo & intuitu persona aliquid adquirerint; do-
ne[re]t licet et cum voluntate dum vivunt. Si autem ante
obitum, quam hoc fecerint, e[st] altari cui servient, omnia
peccato luctucentur, & in ius ejus tradantur.*

CAP. II.

*Si in foro, Presbiter facilius intestatus decedat, ejus bona di-
vinae fundam formam hic contentam, h.d. secundum intellectu-
bus frugibus, quod inde etiam tenet.*

Ex concilio Triburi. f

*Sed & concilio adularum est, quod quidam laici im-
probagan contra Presbiteros suis, ita ut de mori-
bus presbiterorum substantia parres sibi vindicent,
h[ab]ent de propria servis. Interdicimus itaq[ue] non hoc ulte-
rit, sed fieri, liberi facti sunt ad suscipiendum gra-
tiam, & secundum officium divinum, ita mil ab eis prater
divinum officium exigatur. Peculium vero ipsorum di-
viditur in quatuor partes, quarum una Episcopo, altera h[ab]-
et clericis, teria pauperibus, quarta patribus ad signifi-
catum, & non nisi i[de]onei parentes. Episcopus eam re-
cepit, & in sua eccliea diligenter distribuit. Et si quis
causa hoc prelaminari, anathematizetur.*

CAP. III.

*Stringit ducentiarib[us] & singulare intell[ectu]s huius capituli,
fundam formam quoniam interdictum. Et primit: Va-
le illamem ad praeceas conditionem per verba enunciativa,
etiam populo prolatas, quanquam fuisse fecit venia
ad ecclieam alterius ecclie. Vol aliter secundum alium intel-
leximus, & sic: Per unum reflexe de ventitate, & per confessum
nam occidere probatur oblatio, etiam quod ad efficitum
impedit bona oblatio.*

Innocentius III. k Murnen. Episcopo.

*Cum dilectus I filius Abbas de Bruia, pro causa
quam adversus Episcopum Avenem, habebat, diu-
tu[m] expertus: Abbas propositante dictus, quod Ar-
chipresbyter de Alerio, ad participationem orationis
monasterie de Bruia, obulsi se & sua: [i & infra.]
dilectus intercessus esse probatur, quod dictus Ar-
chipresbyter agens in extremis velut ultimam ex-
timam voluntatem, adseruit se & sua monasterio con-
tra. Unde cum requisitus esset, ut concedere Testa-
mentum, respondit ei non posse m[al]tefari, quia se &
sua conseruari monasterio faciebat: & licet unus te-
des filios dixit le vidisse, quando se & sua obulsi mo-
nasterio: quia tamen alii testes dixerunt le audivisse.
Ipsum in abbatis praesencia, quod n[on] pradicatum est, con-*

*a Hui dictis die, nusquam appareat. b Aliens. c Cap. i.
d Dicit, ut deest in omnibus manuscriptis.
e prefatam. f Triburensi. g Burch. L. Dec. c. 206. Ivo p. 6.
c. 2. & c. 2. in comp. h altera ver. i sunt. k Ni-
colosi. l Cap. i. ed. iii. in comp. m Conciulari.*

DE SEPVLTVRIS d.

TITVLVS XXVIII.

CAP. I.

*Decedens intestatus, sepelitur in sepulcro majorum, vel ubi el-
igitur sepulcrum paracelia, tamen eccliea habebit canonicam por-
tionem eius, quod relinquit eccliea sepulcrum. hoc dicit, secundum
versorem interdictum.*

Leo III.

*Nos instituta & majorum patrum confideran-
tes, statutum unumquaque in majorum lu-
cru[m] sepulchr[is] jacer, ut Patriarcharum exis-
tus docet. Nulli tamen negamus propriam eligere se-
pulcrum, & etiam alienam. Dominus enim & Magi-*

*a Erat a mente. b Ipsam. c Dicit ipse, decet ut plu-
mum in antiqu. d In usus Vaticani ista: De sepulcris mortuorum.
e Post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 93. c. 2. & Cap. 3. ed. iii.
f in comp. g vid. c. 2. ed. iii. lib. 6.*